

Helenium en *Sanguisorba*. En overal is er de zachte geelgroene kleur van gras en riet om de heftigste kleurexplosies te blussen. De zachte pluimen van *Panicum* bijvoorbeeld, die bijna licht lijken te geven. Ook de keuze voor grote groepen van één plantsoort bewaart de rust in deze tuin. Wolken roze herfstanemonen, bijna manshoog. Of volle boeketten witte pimpernel van zo'n twee meter breed. Libelles, bijen en zweefvliegen doorkruisen het luchtruim boven de bloemhoofden. Want behalve voor kleur kozen José en Jan ook voor geur in de tuin om vlinders en insecten te lokken. Piet Oudolf tekende hiervoor grote geurende groepen in, waaronder *Eupatorium* en *Veronicastrum* en *Origanum*. "We hebben hier veel verschillende insecten. En bijen. Jan heeft achter in de tuin een eigen bijenkast en maakt zelf honing."

OPEN STRUCTUUR

In een uithoek van de tuin vertrekt richting de rietkraag een olifantenpaadje. Halmen buigen hier diep door en vormen een goudgele tunnel in het strijklicht van de avondzon. Jan maakte met planken een smalle loopsteiger over het water, die bezoekers dwars door het ritselfende waterland leidt. Af en toe klinkt er een plons van kikkers of watervogels die kopje-onder gaan. Maar dan is het weer alleen het ruisende riet dat de oren streelt.

De eerste jaren was de tuin bij de achtergrens helemaal open, vertelt José. De wind, die hier flink over het vlakke land kan razen, had zo vrij spel in de tuin. En de open structuur voelde toch minder geborgen dan verwacht. Nu vormt een rij houten palen een semitransparante afscheiding. Aan de achterzijde voert een smal pad langs een ruilverkavelingsloot. Aan de overkant grazen de paarden van de buurman op een kavel die bijna een meter hoger ligt. "Doordat onze tuin relatief laag ligt, hebben we niet zo snel last van droge grond", zegt José.

Links achter in de tuin ligt een verrassend deel. Ineens is de structuur open en krijgt de tuin aan het water een romantisch oud-Hollands karakter. In het gazon plantten José en Jan namelijk verschillende hoogstamfruitbomen. Oude rassen als kruidenierspeer, Present van Engeland en Jutpeer staan hier. Voor de mooi én voor de pluk. Jan wijst op de Rode Boskoop die vol hangt met frisse appeltaartappels. Een Dubbele Boerenwitte pruim staat in een bed van Hosta. "Ook een idee van Piet", zegt José. Aan de rand van de tuin vliegt ineens een roofvogel op; het is een knaap van een valk. Op het gras liggen nog wat veertjes van zijn prooi; een merel. "Buizerds, valken, spechten; we zien hier heel wat vogels voorbijkomen", zegt José.

"En het water trekt natuurlijk ook veel vogels. Regelmatig zien we hier aalscholvers vissen, enorme vogels zijn dat."

Onderweg naar een houten tuinhuis wandelt Jan naar een bos *Sesleria*, blauwgras. Hij tilt de halmen op en onderzoekt de bodem. "Hier zat laatst een egelnest", legt José uit. "Die diertjes verwelkomen wij altijd in de tuin, want ze eten de slakken op." Onder de veranda van het tuinhuis maakten José en Jan een knus terras. Het is een favoriet stekje bij oostenwind. "Dan steken we aan het eind van de dag de barbecue of vuurkorf aan. Het uitzicht is dan geweldig, zo over de tuin en het water daarachter."

Bij het tuinhuis ruikt het heerlijk kruidig. Een combinatie van marjolein en fraaie soorten salvia als 'Purple Rain' en 'Rhapsody in Blue'. Het paars en blauw worden nog intenser van kleur dankzij de felroze bloemhoofden van de beemdskroon ernaast. Roze kattenstaarten, de ijle halmen van ijzerhard en Zeeuws knoopje zorgen voor subtiele hoogteverschillen in deze border. José wijst op een mooi kleurenspeel tussen de *Eupatorium* 'Chocolate' en het gras *Panicum virgatum* 'Rehbraun'. "Een wonderlijke combinatie, dat bruine blad met het oranje-rode gras. Helemaal in de avondzon. En niet bedacht, want ze staan toevallig naast elkaar."

MOOIST IN DE NAZOMER

De grassentuin is volgens José een relatief makkelijke tuin. Zeker in de zomer, wanneer het een kwestie is van bijhouden en hier en daar wat terugknippen. "Om te voorkomen dat de planten instorten, geven we ze heel soms wel eens wat water. We ontvangen hier ook tuinbezoekers en dan moet de tuin er natuurlijk wel mooi uitzien. Maar als de tuin goed is dichtgegroeid, kan de aarde niet uitdrogen."

Voor José en Jan is de tuin op z'n mooist in de nazomer als de grassen hun hoogtepunt bereiken en pluimen krijgen. "s Morgens heel vroeg in het zachte ochtendlicht is het dan mooi. Met spinnenwebben en dauwdruppels op de planten. Maar de winter heeft ook z'n charme. Dan laten we alle planten afsterven. Prachtig in de sneeuw of met een laagje rijp. Bovendien genieten we dan tot in het voorjaar van het open landschap."

Aan het begin van het seizoen wacht Jan en José de taak om alle grassen terug te knippen. Dan is Jan zo'n vier dagen in de week druk in de tuin. "Vooral het riet langs het weeltje kost hem veel tijd. Het water is van het Hoogheemraadschap, maar wij hebben onderhoudsplicht voor de wallen. Met zijn lieslaarzen gaat Jan dan het water in om bossen riet af te maaien met de zeis. Maar dit jaar ging het onverwacht

snel. 't Weeltje was bevroren, dus Jan kon overal goed bij." Na de grote voorjaarsbeurt begint er voor José en Jan een bijzondere tijd. "Het is elk jaar opnieuw een belevenis. Ineens zie je de groene puntjes uit de grond komen. Sommige planten, zoals *Persicaria polymorpha*, zie je bijna groeien. Van helemaal niets naar een meter hoogte in een paar weken tijd!" In de zomer delen José en Jan hun passie met tuinliefhebbers tijdens open tuindagen. Zelfs uit het buitenland komen bewonderaars van de stijl van Piet Oudolf naar Zwaagdijk. "Je raakt gewend aan de plek waar je woont, hoe mooi die ook is. Maar als mensen enthousiast door onze tuin lopen, zien we zelf ook weer hoe bijzonder het hier eigenlijk is." 🌿

Tekst **Mirjam Enzerink** Fotografie **Pauline Joosten**

Naar 't Weeltje

De Tuin aan 't Weeltje is dit jaar nog open op zondag 9 september van 11.00-17.00 uur (€ 3,- entree p.p.).

Daarnaast zijn groepen welkom op afspraak tot half september (€ 3,50 p.p.). José en Jan verkopen tijdens openingsdagen ook eigen kweek van grassen en verschillende soorten vaste planten. Voor 2013 staan er weer vier open dagen op het programma. Kijk op de website voor meer informatie. **Adres: Tuin aan 't Weeltje, Zwaagdijk 271 in Zwaagdijk, 06 51765194, www.tuinaanhetweeltje.nl**

Favoriete grassoorten van José en Jan

- *Miscanthus sinensis* 'Roland': "Heel groot, met blonde pluimen die er bovenuit steken."
- *Calamagrostis brachytricha*: "In het najaar blijven er na een regenbui druppels aan de pluimen hangen. Die glinsteren dan mooi in de zon."
- *Molinia caerulea* 'Transparent': "Met hangende pluimen aan lange stelen die voortdurend bewegen. En je kijkt er dwars doorheen."
- *Festuca mairei*: "Een soort met prachtig blauwgroen blad."
- *Deschampsia cespitosa*: "Heel fijntjes. Hij bloeit vroeg en blijft heel lang mooi."
- *Sporobolus heterolepis*: "Sierlijk en ook bijzonder: hij ruikt lekker zoet."